

## POSTANOWIENIE

Dnia 29 sierpnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z powództwa Z. U.  
przeciwko Starostwu Powiatowemu w T.  
o odszkodowanie,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń  
Społecznych w dniu 29 sierpnia 2023 r.,  
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku  
z dnia 14 lipca 2022 r., sygn. akt VII Pa 101/21,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

## UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Gdańsku, wyrokiem z dnia 14 lipca 2022 r., oddalił apelację Z. U. i pozwanego Starostwa Powiatowego w T. od wyroku Sądu Rejonowego w Malborku z dnia 22 lipca 2021 r., zasądającego na rzecz powoda kwotę 27.360 zł tytułem odszkodowania za naruszenie zasady równego traktowania wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, poczynając od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

W sprawie ustalono, że przedmiotem postępowania była kwestia dyskryminacji powoda z uwagi na jego przekonania polityczne. Powód pełnił w latach 2010 - 2018 funkcję radnego i jako jedyny w Radzie Powiatu był w opozycji do ówczesnej władzy. W toku sprawy wykazano, że powód był dla starosty, a głównie dla Prezydenta Miasta, „wrogiem publicznym”. Od 2014 r. powód był w

stałym konflikcie politycznym z Prezydentem Miasta oraz z aktualnym starostą, a jako oponent polityczny często krytykował ich decyzje.

Powód ma wieloletnie doświadczenie zawodowe. Na dzień 12 czerwca 2019 r. jego staż ogólny wynosił 24 lata i 8 miesięcy, w tym 12 lat 4 miesiące i 4 dni w Starostwie Powiatowym na stanowisku naczelnika Wydziału Komunikacji; nadto powód legitymuje się wykształceniem wyższym oraz ukończył studia podyplomowe.

Zdaniem Sądu Okręgowego, starosta, pozbawiając powoda stanowiska Naczelnika Wydziału Komunikacji i przenosząc go na stanowisko urzędnicze inspektora, dopuścił się wobec niego dyskryminacji ze względu na przekonania polityczne, co znajduje potwierdzenie w materiale dowodowym, w tym zeznaniach świadków. W ocenie Sądu odwoławczego, w celu eliminacji powoda w Starostwie doszło do zaskakująco krótkotrwałego połączenia wydziałów (uchwałą Nr [...] Zarządu Powiatu z dnia 13 czerwca 2019 r. dokonano zmiany Regulaminu Organizacyjnego Starostwa Powiatowego) i połączono dwa wydziały (Komunikacji i Transportu z Wydziałem Infrastruktury Drogowej). Już w dniu 17 grudnia 2020 r. pozwany zmienił Regulamin Organizacyjny Starostwa, dzieląc zadania Wydziału Komunikacji Transportu i Dróg na Wydział Komunikacji i Wydział Dróg, które przeniósł do Wydziału Inwestycji i Remontów. Ta krótkotrwałość świadczy - zdaniem Sądu - o celowym działaniu, mającym usprawiedliwiać dokonane przesunięcie pracownicze.

Sąd Okręgowy uznał, że powód wykazał kryterium dyskryminacyjne i udowodnił, że ze względu na przekonania polityczne doszło do jego nieuprawnionej dyskryminacji. Odmienne poglądy polityczne powoda i strony pozwanej były ewidentne i stanowiły podstawę do działań mających na celu degradację powoda i jego poniżenie. Strona pozwana tymczasem nie wykazała, że wskazane zachowanie dyskryminacyjne było w realiach analizowanej sprawy obiektywnie usprawiedliwione.

Skargę kasacyjną wywiódł pełnomocnik strony pozwanej, zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w całości.

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazano na występujące w sprawie istotne zagadnienia prawne: (-) jakie zachowania pracowników w świetle art. 18<sup>3a</sup> § 1 w związku z art. 18<sup>3b</sup> § 1 k.p. stanowią wyrażanie poglądów

politycznych? (-) jakie zachowania pracodawcy w świetle art. 18<sup>3a</sup> § 1 w związku z art. 18<sup>3b</sup> § 1 k.p. stanowią krytykę poglądów politycznych pracownika, skutkującą odwróceniem ciężaru dowodu w sprawie o dyskryminację ze względów politycznych? (-) czy w świetle art. 18<sup>3a</sup> § 1 w związku z art. 18<sup>3b</sup> § 1 k.p. poglądy pracownika oraz pracodawcy muszą pozostawać w związku ze świadczeniem pracy oraz być eksponowane w miejscu pracy?

Jednocześnie skarżący wskazał na nieważność postępowania, powołując się na uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2023 r., III PZP 6/22, w której wskazano, że rozpoznanie sprawy cywilnej przez sąd drugiej instancji w składzie jednego sędziego ukształtowanym na podstawie art. 15z<sup>1</sup> ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczegółowych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 2095 ze zm.).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nie kwalifikuje się do przyjęcia w celu merytorycznego rozpoznania.

Po pierwsze, w sprawie nie doszło do nieważności postępowania, co ostatecznie wyjaśnia uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2023 r., III PZP 6/22 (LEX nr 3523123), zwłaszcza że jej skutki są prospektywne. Jednocześnie powołane rozstrzygnięcie objęło swym zakresem analizę wątków wynikających z postanowień Konstytucji RP.

Z istotnym zagadnieniem prawnym mamy do czynienia, gdy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie. Po drugie, musi to być zagadnienie dotyczące wykładni przepisów prawa, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Po trzecie, skarżący powinien sformułować problem prawny, określić przepisy prawa i wskazać argumenty, które prowadzą do rozbieżnych ocen i po czwarte przeprowadzić stosowny wywód prawny, zbieżny do pytania prawnego,

o którym mowa w art. 390 k.p.c., tak by uchwycić istotę i wagę formułowanego problemu. Dopiero łączne spełnienie powyższych warunków otwiera drogę do stwierdzenia, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne.

Zadane przez skarżącego pytania nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszego sporu. Przedmiot postępowania stanowiła bowiem ocena, czy doszło do dyskryminacji powoda przez przeniesienie go ze stanowiska Naczelnika Wydziału Komunikacji na stanowisko urzędnicze inspektora, z uwagi na jego przekonania polityczne (opozycyjne do przekonań starosty), a nie sama możliwość manifestowania przekonań politycznych, a także ocena tych wypowiedzi, w kontekście, czy mogły być one kwalifikowane jako wypowiedzi o charakterze politycznym i czy muszą pozostawać w związku ze świadczeniem pracy, na co wskazuje skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że zgodnie z art. 18<sup>3a</sup> § 1 k.p. pracownicy powinni być równo traktowani w zakresie nawiązania i rozwiązania stosunku pracy, warunków zatrudnienia, awansowania oraz dostępu do szkolenia w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych, w szczególności bez względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne, przynależność związkową, pochodzenie etniczne, wyznanie, orientację seksualną, zatrudnienie na czas określony lub nieokreślony, zatrudnienie w pełnym lub w niepełnym wymiarze czasu pracy.

W doktrynie wskazuje się, że poglądy polityczne należy wiązać z zagadnieniami dotyczącymi ustroju państwa, działalności rządu, partii politycznych oraz stosunków między państwami (Ł. Pisarczyk [w:] Ustawa o służbie cywilnej. Komentarz, red. K. W. Baran, Warszawa 2021, LEX). Manifestowanie poglądów politycznych zaś należy uznać za idące dalej niż proste ich wyrażanie (zwłaszcza w sferze prywatnej, np. w rozmowach, które nie mają charakteru służbowego). Jednocześnie manifestowanie może też przybierać postać pozawerbalną. Ustawodawca przewiduje zaś przypadki, w których zabronione jest manifestowanie poglądów politycznych przez określone grupy pracowników. I tak, zakazem, zgodnie z art. 78 ust. 2 ustawy z dnia 1 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (jednolity tekst: Dz.U. z 2022 r., poz. 1691) są objęte m.in. takie zachowania, jak udział w wiecach i zebraniach partyjnych, wypowiedzi w miejscach publicznych

(w tym w urzędzie) czy też publikacja poglądów (T. Liszcz [w:] Prawo urzędnicze, T. Liszcz (red.) Warszawa 2010, s. 85).

Należy zatem podnieść, że na tym etapie skarżący, za pomocą powoływania się na istotne zagadnienie prawne, nie może zwalczać dotychczasowego mechanizmu stosowania prawa, zwłaszcza jeśli jego wykładnia jest powszechnie przyjęta w orzecznictwie i została uwzględniona przez Sąd drugiej instancji. Sąd Okręgowy uznał, że ze względu na przekonania polityczne (przynależność do opozycyjnej opcji politycznej wobec starosty) doszło do nieuprawnionej dyskryminacji powoda w płaszczyźnie zmiany warunków pracy i płacy (przeniesienie na niższe stanowisko i obniżenie wynagrodzenia). Odmienne poglądy polityczne powoda i strony pozwanej były ewidentne i zdaniem Sądu Okręgowego stanowiły podstawę do działań mających na celu degradację i poniżenie powoda, co zostało w sposób szczegółowy uzasadnione w pisemnych motywach rozstrzygnięcia Sądu odwoławczego.

Sumując powyższe, Sąd Najwyższy orzekł z mocy art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c.

[SOP]

[ms]